

ת"פ (באר שבע) 14851-04-22 - מדינת ישראל נ' אריאל סויסה - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 14851-04-22 מדינת ישראל נ' סויסה ואח'
תיק חיצוני: 171525/2022

לפני כבוד השופט יריב בן דוד

המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ תביעות נגב
נגד הנאשמים	אריאל סויסה - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד אדיר בן לולו שלום סויסה - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד מסלם אריאתה 3.שמעון סויסה - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד אלכס גאוסקין

החלטה

רקע

1. בפני בקשה להתיר לנאשמים לחזור בהם מהודאתם לפי סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. (להלן: 'החסד"פ')
2. כתב האישום בתיק זה הוגש ביום 7.4.2022, וביום 26.10.2022 הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו הודו והורשעו הנאשמים בכתב אישום מתוקן והופנו לקבלת תסקירי שירות המבחן.
- הסדר הטיעון הוצג במועד דיון ההוכחות, אליו התייצבו עדי תביעה 1-5.
3. במסגרת הסדר הטיעון הודו והורשעו הנאשמים בעבירות כדלקמן:
נאשם 1 - חבלה במזיד ברכב, תקיפה בנסיבות מחמירות ואיומים.

נאשם 2 - חבלה במזיד ברכב ותקיפה בנסיבות מחמירות.

נאשם 3 - חבלה במזיד ברכב ופציעה כשהעבריין מזוין.

4. לאחר הרשעת הנאשמים, נדחה הדיון לקבלת תסקירי שירות המבחן ותנאי מעצר הבית המלא בהם שהו שונו לתנאי מעצר בית לילי.

5. עיון בפרוטוקול הצגת הסדר הטיעון מיום 26.10.2022, מעלה כי **עובר** להרשעת הנאשמים נמסרה מפי באי כוחם הצהרה ולפיה כתב האישום המתוקן הוקרא לנאשמים, תוכנו הוסבר להם והנאשמים מודים בעובדות כתב האישום.

לאחר הצהרה זו, נרשמה הערת בית המשפט ולפיה: "בית המשפט עובר עם הנאשמים בעצמו על כתב האישום ומוודא עם הנאשמים הודאתם".

לאחר הערה זו, נרשמה הצהרת כל נאשם לפיה הוא מבין את הסדר הטיעון והוא מבקש להודות בכתב אישום מתוקן ובביצוע העבירות המיוחסות לו במסגרתו.

6. בדיון מיום 17.4.2023, ולאחר שהתקבלו תסקירי שירות המבחן, עתר ב"כ הנאשם 1 לדחייה המומלצת על ידי שירות המבחן, על מנת לבחון שילוב הנאשם בהליך טיפולי, ב"כ נאשם 2 מסר כי הוא מוכן לטיעונים לעונש, אך בשל נסיבות אישיות מבקש לעזוב את האולם וב"כ נאשם 3 הודיע כי הוא ערוך לטיעונים לעונש.

בסופו של יום, הדיון נדחה נוכח בקשת ב"כ הנאשם 2 לעזוב את היכל המשפט בנסיבות אישיות, וניתנה החלטה בדבר הגשת תסקיר משלים בעניינו של נאשם 1.

7. לקראת דיון הטיעונים לעונש הנדחה, התקבל תסקיר משלים בעניינו של נאשם 1, אשר לא בא בהמלצה טיפולית.

8. בדיון הטיעונים לעונש מיום 21.1.2024 הוגשו מטעם המאשימה ראיות לעונש. המאשימה ביקשה להגיש במסגרת ראיותיה לעונש גם תצהיר נפגע עבירה, אך ב"כ הנאשמים ביקשו לחקור את מוסרו. הדיון נדחה ליום 14.2.2024.

9. ביום 14.2.2024 העידה המאשימה לעונש את עדי התביעה המתלונן אלירן כהן ונסיה סויסה. המתלונן נחקר בחקירה נגדית על ידי ב"כ הנאשמים.

בהמשך הדיון הוגשו ראיות לעונש על ידי ב"כ נאשם 3, וב"כ נאשם 1 עתר לדחיית הדיון לצורך הגשת חוות דעת מטעם ההגנה.

בית המשפט נענה לבקשתו של ב"כ נאשם 1, הגם שהתבקשה באיחור ניכר והדברים מצאו

ביטוי בהחלטה.

שוב נדחה הדיון.

10. בדיון הטיעונים לעונש אשר התקיים ביום 5.5.2024 התגלעה בין הצדדים מחלוקת באשר לפרשנות סעיף 382(א) לחוק העונשין בו הורשעו נאשמים 1-2 - האם עניינו בנסיבות מחמירות כתוצאה מחבלה או בשים לב לביצוע בצוותא.

הדיון נדחה על מנת לאפשר לצדדים ללבן עניין זה.

11. בפתח הדיון שהתקיים ביום 5.6.2024 עתרו כאמור ב"כ הנאשמים כי בית המשפט יתיר לנאשמים לחזור בהם מהודאתם מהנימוקים הבאים:

נאשם 1 - נטען על ידי בא כוחו כי "**הנאשם סבור שהודאתו היא לא נכונה והוא סבור שנכון מבחינתו היה לנהל את ההליך מאחר והודאתו לטענתו לא ניתנה באופן שממצה את המציאות שהייתה בשטח**". הנאשם עצמו מסר לבית המשפט כי הודה במיוחס לו על מנת שישונו התנאים המגבילים בעניינו כך שיוכל לצאת לעבוד.

נאשם 2 - ב"כ נאשם 2 מסר כי "**הנאשם רוצה לחזור בו מכפירתו ואני לא יכול לטעון נגד הסדר שאני עשיתי בהסכמת הנאשם**" ועל כן ביקש דחיית הדיון. הנאשם עצמו מסר לבית המשפט כי הודה במיוחס לו על מנת שהתנאים המגבילים בעניינו ישונו כך שיוכל לצאת לעבוד.

נאשם 3 - ב"כ נאשם 3 טען כי הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן "**כחלק ממארג עובדתי שהתייחס גם לשני בניו וזה היה השיקול העיקרי של ההגעה להסדר**" וכן כי כיום "**הנאשם כועס ומבקש לחזור בו מהודאתו כפי שאני מבין עקב סיטואציה שנוצרה בעקבות עדויותיהם של המתלוננים במסגרת פרשת העונש...**". הנאשם עצמו מסר בתשובה להפניית בית המשפט לדבריו שלו מיום 26.10.2022 בו הורשע, כי מבין את הסדר הטיעון ומודה בעובדות כתב אישום מתוקן ובביצוע העבירות המיוחסות לו - "**אני משיב שאני לא זוכר מה שאמרו לי להגיד עורכי הדין אמרתי**".

12. ב"כ המאשימה התנגדה לבקשה.

בטיעוניה עמדה על חלוף הזמן מאז הרשעת הנאשמים, על הצהרות הנאשמים לבית המשפט כי כתב האישום המתוקן הוקרא להם וכי הם מודים בו ובעבירות המיוחסות להם, כמו גם על הערת בית המשפט כי עבר בעצמו עם כל אחד מהנאשמים על פרטי כתב האישום. עוד עמדה ב"כ המאשימה על עיתוי הבקשה, לאחר שהוגשו תסקירים בעניין הנאשמים, הובאו ראיות לעונש מטעם המאשימה ונשמעו טיעוניה. נטען, כי על פי החוק

והפסיקה אין לאפשר לנאשמים במקרה זה חזרה מהודאה, היות ולא מדובר בבקשה כנה ואמיתית וכי ישנה **"תחושה מובהקת וברורה כי החזרה מההודאה הזו נעשית כאמצעי טקטי"**.

13. לאחר הדיון ניתנה החלטה המאפשרת לב"כ נאשם 3 להתייחס לטענות הנאשם בעניין כשל בייצוג, טענות המשתמעות על פי דבריו כי הודאתו ניתנה בנסיבות בהן **"מה שאמרו לי להגיד עורכי הדין אמרתי"**. בתגובתו מסר ב"כ הנאשם 3, בין השאר כי **"החתום מטה ביצע את עבודתו בתיק זה למיטב יכולתו והבנתו המשפטית, תוך התחשבות במכלול הנסיבות, בקשותיו ורצונו של מרשו"**.

דיון והכרעה

14. סעיף 153(א) לחסד"פ קובע:

חזרה מהודיה [137]

153. (א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט **מייוחדים שיירשמו**.

המחוקק לא פירש מהם אותם "נימוקים מיוחדים", אך לאורך השנים הפסיקה קבעה מספר כללים מנחים בסוגיה. ככלל נפסק כי היתר לחזרה מהודיה ינתן אך ורק בנסיבות **חריגות**.

באופן פרטני התייחסה הפסיקה לשלוש עילות מרכזיות: פגם ברצון החופשי, כשל בייצוג ורצונו הכן של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית.

לעניין אלו, יפים דברי בית-המשפט העליון בע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו) (11.08.2020):

"העילה הראשונה, והמרכזית, הינה פגם ברצונו החופשי של הנאשם במתן ההודיה. פגם ברצון יכול לנבוע מהפעלת לחץ פיזי או נפשי על הנאשם; מהסתרת מידע רלוונטי מהנאשם או ממתן הסברים חסרים לגבי משמעות ההודיה ... עילה נוספת שנקבעה בפסיקה הינה כשל בייצוג המשפטי שניתן לנאשם. כשל כאמור עשוי לנבוע ממחדלים סניגוריאליים, דוגמת התעלמות מראיות, פעולה מתוך ניגוד עניינים או שיקולים זרים או מכל מחדל אחר אשר הופך את ייצוג הנאשם לבלתי מקצועי מעיקרו".

באשר לעילת השלישית, עילה זו היא בבחינת גישה פסיקתית המקלה יותר עם נאשמים אשר נקבעה על פי דעת הרוב בע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' ד"ר קאסם סמחאת, מה(5) 798 (1991). נקבע כי ניתן לאפשר חזרה מהודיה במקרה בו הנאשם סבור כי טעה בשיקול דעתו, וזאת אף אם ההודיה ניתנה מרצונו החופשי ובלוי שנפל בה פגם כלשהו. על פי תפיסה

עמוד 4

זאת, כל עוד רצון הנאשם לחזור מההודיה נובע מתוך טעם ענייני וכן להוכיח את חפותו, ולא מתוך תכסיס פסול, אין להכביד עימו.

כעקרון יוחדה הגישה המקלה שבעילה השלישית למצבים בהם נאשם ביקש לחזור מהודאה עד למתן גזר הדין, מתוך התפיסה כי **עיתוי** הבקשה עשוי להעיד על עצם המניע לבקשה, שכן בדרך כלל במסגרת חזרה מהודיה לפני מתן גזר דין התועלת הפוטנציאלית בחזרה מהודיה מוגבלת. ויחד עם זה נקבע כי מבחן העיתוי אינו חזות הכל. נקבע במסגרת ע"פ 6028/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) כי גם במקרים בהם ביקש הנאשם לחזור בו מהודיתו טרם גזירת דינו אין להיעתר לבקשה באופן אוטומטי אלא יש להתחשב ביתר הנסיבות, שכן נדרשים נימוקים מיוחדים שירשמו לצורך חזרה מהודיה הכרוכים ביציבות וודאות ואמינות החיוניים להליך הפלילי. נקבע כי יש ליתן משקל לעיתוי הבקשה ברם המבחן המהותי הוא **מבחן המניע**, קרי- האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת השווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי.

נקבע לפיכך כי מבחן העיתוי איננו אלא כלי עזר משפטי לצורך הכרעה במבחן המניע (ר' גם רע"פ 2292/08 **אמסלם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)).

במסגרת ע"פ 2005/20 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) עמד בית המשפט על כך שבבואנו לצקת תוכן בביטוי "נימוקים מיוחדים" יש להכיר בכוחה המשפטי של הודיה שניתנה בבית המשפט אליה יש להתייחס ברצינות ראויה, ואין לאפשר לנאשם שימוש לרעה בזכויותיו. הובהר כי עצם המונח "נימוקים מיוחדים" הנדרש על פי המחוקק מלמד כי אין די בכך שהנאשם רוצה לחזור בו מהודייתו משום שהגיע למסקנה שמוטב לו כך. הוצע לפרש את עילת החזרה השלישית, רצון כן בחשיפת האמת עובדתית, באופן נוסף שעשוי להיות רלוונטי בחלק מהמקרים: גילוי ראיה חיצונית אובייקטיבית עליה לא ידע הנאשם אשר תומכת בחפותו והתקבלה לאחר שהודה וטרם מתן גזר הדין.

מן הכלל אל הפרט

15. על פי נימוקי הנאשמים 1 ו-2 לחזרה מהודאה, אין מדובר בעילות של פגם ברצון חופשי או כשל בייצוג.

שני הנאשמים מסרו כי הודו על מנת להפיק רווח משני של ביטול תנאים מגבילים, כך שיוכלו לצאת לעבודה.

הנימוק הרלוונטי בעניינם לחזרה מהודאה הוא רצונו הכן של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית.

16. הסברו של הנאשם 3 לחזרה מהודאה מורכב קצת יותר וכולל מספר טעמים, החל מחשש אשר נוצר בלבו לאחר שנשמעו בבית המשפט דברי המתלוננים במסגרת פרשת העונש, המשך בכריכת הודאתו מלכתחילה בהודאתם של נאשמים 1 ו-2 (בניו) וכלה בטענה (אותה מסר בעצמו) כי במסגרת הודאתו מסר מה שאמרו לו לומר עורכי הדין.

לפיכך, בעניינו התקבצו להן תאורטית שלושת עילות החזרה מהודאה - פגם ברצון חופשי, כשל בייצוג ורצונו הכן של הנאשם להביא לחשיפת האמת העובדתית.

17. בחנתי את נימוקי הנאשמים ואינני סבור כי מקרה זה עונה על אותם פרמטרים הקבועים בפסיקה לחזרה מהודאה.

□. אינני סבור כי מתקיימת במי מהנאשמים עילת חזרה מהודאה של רצון כן מצדם להביא לחשיפת האמת העובדתית, וכי מדובר בצעד טקטי בלבד הנועד להפיק תועלת משפטית תוך ניצול לרעה של הליכי משפט.

הכרעת הדין ניתנה בפתח דיון ההוכחות ביום 26.10.2022, לאחר שהתייצבו בבית המשפט עדי התביעה, ואילו "רצונם הכן" של הנאשמים להביא לחשיפת האמת העובדתית בא לעולם כשנה וחצי לאחר מועד זה, לאחר שהתקבלו בעניינם תסקירי שירות המבחן, נשמעו המתלוננים במסגרת פרשת העונש ונשמעו טיעוני המאשימה לעונש.

מבחן העיתוי המשמש ככלי עזר משפטי לצורך הכרעה במבחן המניע לבקשה לחזרה מהודאה, עומד בבירור לרעתם של הנאשמים. זאת לצד שאלה (רטורית) כיצד עולה בקנה אחד במקרה זה "כנות" עם דברי הנאשמים 1 ו-2 כי הודאתם בפני בית המשפט הייתה הודאת שווא מתוך שיקולי הפקת רווחים מיידיים כתוצאה משינוי תנאים מגבילים (נאשמים 1 ו-2).

בשלב מאוחר זה של ההליך, לאחר שנשמעו טיעוני המאשימה לעונש ואף נשמעו המתלוננים עצמם, סבורני כי מדובר במהלך טקטי, אשר נועד לגרוף תועלת משפטית הכרוכה בדחיות חוזרות, הבאתם עדי התביעה לדיונים (בפעם השלישית), ויש ואף החלפת ייצוג נוכח טענות אשר נשמעו בדיון האחרון בדבר יחס לא מכבד מצד חלק מהנאשמים כלפי המייצגים אותם.

בעניין אחרון זה, ב"כ נאשם 3 אף מסר מפורשות כי לאחר שמיעת המתלוננים קם חשש בלבו כי הדבר יעמוד לו לרועץ בשלב קביעת העונש.

אין בנמצא כל נימוק מיוחד שירשם על מנת לאשר את המבוקש כחריג, ולא התרחש על ציר הזמן על אירוע חיצוני דוגמת גילוי ראיה חדשה התומכת בטענת חפות, זולת חשש הנאשמים מתוצאות ההליך לאחר שהמאשימה טענה לעונש והעידה את המתלוננים מטעמה.

□. בעניינו של הנאשם 3, הנאשם היחיד שמדבריו השתמעו טענות בדבר פגם ברצון חופשי וכשל בייצוג,

סבורני כי אין כל בסיס לקביעת קיומן של איזו מעילות אלו, לא כל שכן נימוק מיוחד שירשם בענין.

עיון בפרוטוקול הכרעת הדין מיום 26.10.2022 מלמד כי הנאשם הבין את הסדר הטיעון, ביקש לחזור מכפירתו ולהודות בכתב אישום מתוקן וביצוע העבירות המיוחסות לו. מעבר להצהרתו זו לפרוטוקול, נרשם כי בית המשפט עבר בעצמו עם הנאשם על כתב האישום ווידא עמו את הודאתו.

בהמשך הדרך, ובמסגרת תסקיר שירות המבחן מיום 2.4.2023 (חצי שנה לאחר ההרשעה) אשר התקבל בעניינו של הנאשם, נמסר כי: "**ביחס לעבירות הנוכחיות - שמעון מודה בביצוען**" (עמ' 2 פסקה רביעית).

זאת ועוד, סנגורו של הנאשם מסר בתגובתו לטענות הנאשם בענין זה, כי במהלך עבודתו בתיק זה פעל על פי "**בקשותיו ורצונו**" של הנאשם.

עוד יצוין כי הודאת הנאשם לא ניתנה כלאחר יד, אלא לאחר שהתקיים בתיק הליך גישור ולאחר שמסר כפירתו בבית המשפט. רק בפתח ישיבת ההוכחות, משהתייצבו עדי התביעה, מצא הנאשם להודות במיוחס לו במסגרת כתב אישום מתוקן.

סבורני כי יש בדברי ב"כ הנאשם בדיון מיום 5.6.2024 ולפיהם קם חשש בלבו של הנאשם לאחר ששמע את המתלוננים במסגרת פרשת העונש, להסביר את עמדתו הנוכחית, עמדה אשר אין דבר בינה ובין פגם ברצון חופשי או כשל בייצוג.

הנה כי כן, הנאשם 3 לא הניח כל תשתית עובדתית להוכחת פגם ברצון או כשל בייצוג.

18. מכלל הנימוקים והנסיבות שלעיל סבורני כי אין מקום לאפשר לנאשמים לחזור בהם מהודאתם.

ניתנה היום, ז' סיוון תשפ"ד, 13 יוני 2024, בנוכחות הצדדים.